

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

26 жовтня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1883/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого – Устименко В.Є.,

членів Комісії: Макарчука М.А., Мішина М.І., Тітова Ю.Г., Шиловой Т.С.,

розглянувши дисциплінарну справу стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Наталії Юріївни за зверненнями народного депутата України VII скликання Канівця О.Л. та Слободянюка Б.К. – адвоката Превіра Є.О.,

встановила:

У березні 2014 року до Комісії надійшли звернення народного депутата України VII скликання Канівця О.Л. та Слободянюка Б.К. щодо поведінки судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Н.Ю., пов'язаної з істотними порушеннями норм процесуального права при здійсненні правосуддя.

У зверненнях заявники посилаються на те, що слідчим суддею Гриньковською Н.Ю. вчинені дії, які викликають сумнів у її безсторонності, об'єктивності та неупередженості при постановленні ухвал про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно ОСОБА_1 та ОСОБА_2 під час розгляду кримінальних проваджень.

Зокрема, заявники вважають, що слідчий суддя Гриньковська Н.Ю. при постановленні вказаних ухвал не дотрималась вимог статей 54, 177, 194, 206 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та статті 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Також заявники стверджують, що під час судових розглядів кримінальних проваджень слідчий суддя Гриньковська Н.Ю. діяла необ'єктивно, упереджено, несправедливо, вчиняла дії, що порочать звання судді та принижують авторитет судової влади, чим порушила присягу судді.

З урахуванням викладених обставин заявники просять Комісію притягнути суддю Гриньковську Н.Ю. до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до вимог статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (в редакції від 07 липня 2010 року) членом Комісії проведено перевірку даних про наявність підстав для притягнення судді Гриньковської Н.Ю. до

дисциплінарної відповідальності, за результатами якої складено висновок від 19 лютого 2015 року з викладенням виявлених фактів та обставин.

Згідно з частиною восьмою розділу II Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» заяви і скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Відповідно до пункту 31 розділу XII Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції від 2 червня 2016 року, якщо на день набрання чинності цим Законом Вищою кваліфікаційною комісією суддів України прийнято рішення про відкриття дисциплінарної справи, така справа розглядається колегіями Комісії, визначеними за її рішеннями, у порядку, що діяв на день відкриття дисциплінарної справи. Ухвалюючи рішення за результатами розгляду таких дисциплінарних справ, Вища кваліфікаційна комісія суддів України застосовує дисциплінарні стягнення, визначені цим Законом.

За результатами розгляду висновку та зібраних під час перевірки матеріалів рішенням Комісії від 26 березня 2015 року відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Наталії Юріївни за зверненнями народного депутата України VII скликання Канівця О.Л. та Слободянюка Б.К. – адвоката Превіра Є.О.

Заслухавши доповідь члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, розглянувши матеріали дисциплінарної справи, перевіrivши та обговоривши їх, Колегія дійшла висновку, що провадження у дисциплінарній справі стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Наталії Юріївни за зверненнями народного депутата України VII скликання Канівця О.Л. та Слободянюка Б.К. – адвоката Превіра Є.О, необхідно припинити з таких підстав.

3 грудня 2013 року слідчий суддя Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковська Н.Ю. постановила ухвали, якими задовольнила клопотання старшого слідчого СУ ГУМВС України в м. Києві Козлова Р.О. про застосування до підозрюваних ОСОБА_1 (матеріали № 761/32345/13-к) та ОСОБА_2 (матеріали № 761/32347/13-к) запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в рамках кримінального провадження НОМЕР_1, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань 01 грудня 2013 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 294 КПК України, та застосувала запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком 60 днів – до 30 січня 2014 року.

Згідно з мотивувальними частинами ухвал про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою зазначені особи обґрунтовано підозрювались у скоєнні тяжкого злочину проти громадського порядку та моральності, пов'язаного із погрозами застосування насильства, передбаченого частиною 1 статті 294 КПК України, за який передбачено покарання виключно

у вигляді позбавлення волі на строк до десяти років. Саме тому існували ризики, що зазначені особи можуть переховуватися від органів досудового розслідування та суду, незаконно впливати на свідків чи вчиняти інше кримінальне правопорушення або продовжувати кримінальне правопорушення, у якому підозрюються, та іншим чином перешкоджати кримінальному провадженню. У зв'язку з цим жоден із більш м'яких запобіжних заходів, ніж тримання під вартою, не буде достатнім для запобігання вказаним ризикам.

Указані ухвали суду були оскаржені в апеляційному порядку.

Ухвалою апеляційного суду міста Києва від 13 грудня 2013 року апеляційну скаргу захисника Каська В.В. в інтересах підозрюваного ОСОБА_2 залишено без задоволення, ухвалу суду першої інстанції залишено без змін, оскільки, на думку колегиї суддів апеляційної інстанції, слідчим суддею об'єктивно досліджено обставини справи, перевірено наявність ризиків: що підозрюваний може переховуватися від органів досудового розслідування та суду, скоїти інше кримінальне правопорушення чи іншим чином перешкоджати кримінальному провадженню.

Ухвалою апеляційного суду міста Києва від 13 грудня 2013 року апеляційні скарги захисників Яценко О.В., Ахундової А.А., Левадного О.О. в інтересах підозрюваного ОСОБА_1 задоволено, рішення суду першої інстанції скасовано та застосовано стосовно підозрюваного запобіжний захід у вигляді домашнього арешту строком до 30 січня 2014 року.

Рішення апеляційного суду мотивовано тим, що на час розгляду апеляційної скарги виникли обставини, які свідчать про зменшення ризиків, передбачених статтею 177 КПК України, а також взято до уваги дані про стан здоров'я підозрюваного.

Відповідно до статті 177 КПК України метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього вказаних вище підстав.

Відповідно до положень статті 178 КПК України, при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК України, слідчий суддя на підставі наданих сторонами

кримінального провадження матеріалів зобов'язаний оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі: вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, кримінального правопорушення; тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного винуватим у кримінальному правопорушенні; вік та стан здоров'я підозрюваного; міцність соціальних зв'язків підозрюваного в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців; наявність у підозрюваного постійного місця роботи або навчання; репутацію, майновий стан підозрюваного; наявність у нього судимостей; дотримання підозрюваним умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше; наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення; розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

У частині першій статті 183 КПК України законодавець наголошує, що тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу.

Також відповідно до положень статті 194 КПК України під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним кримінального правопорушення; чи є достатні підстави вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 КПК України і на які вказує слідчий, прокурор; недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні. Слідчий суддя зобов'язаний постановити ухвалу про відмову в застосуванні запобіжного заходу, якщо під час розгляду клопотання прокурор не доведе наявність всіх зазначених вище обставин.

Частиною шостою статті 206 КПК України передбачено, якщо під час будь-якого судового засідання особа заявляє про застосування до неї насильства під час затримання або тримання в уповноваженому органі державної влади, державній установі (орган державної влади, державна установа, яким законом надано право здійснювати тримання під вартою осіб), слідчий суддя зобов'язаний зафіксувати таку заяву або прийняти від особи письмову заяву та:

- 1) забезпечити невідкладне проведення судово-медичного обстеження особи;
- 2) доручити відповідному органу досудового розслідування провести дослідження фактів, викладених у заяві особи.

Пунктом 7 зазначеної статті передбачено, що слідчий суддя зобов'язаний діяти в порядку, передбаченому частиною шостою статті 206 КПК України, незалежно від наявності заяви особи, якщо відомі слідчому судді обставини

дають підстави для обґрунтованої підозри порушення вимог законодавства під час затримання.

Під час розгляду справи в суді першої інстанції підозрюваний ОСОБА_1 в судовому засіданні заявив про застосування до нього насильства співробітниками міліції, внаслідок чого він отримав тілесні ушкодження. Насильство мало місце під час затримання ОСОБА_1 працівниками спецпідрозділу МВС України «Беркут», які збили його з ніг, повалили на землю та почали бити кийками та ногами по голові та різних частинах тіла.

Також ОСОБА_1 заявив про фактичне катування, оскільки після побиття його роздягнули і на тривалий час залишили на морозі без надання якої медичної допомоги. Тільки наступного ранку затриманий отримав медичну допомогу.

Факт виголошення заяви про застосування насильства підтверджується звукозаписом судового засідання за 03 грудня 2014 року.

Однак викладені вище обставини суддею Гриньковською Н.Ю. залишені без уваги та реагування. Дій, передбачених частиною шостою статті 206 КПК України, виконано не було.

Суддя у своїх поясненнях зазначила, що при обранні запобіжних заходів стосовно ОСОБА_1 та ОСОБА_2 її дії як слідчого судді відповідали вимогам закону, здійснювались в межах наданих повноважень у встановлений законом спосіб з урахуванням об'єктивних обставин, встановлених досудовим та судовим слідством.

Також суддя зазначила, що постановлені нею ухвали від 3 грудня 2013 року були предметом перегляду в апеляційній інстанції, за результатами якого підозрюваному ОСОБА_2 запобіжний захід залишено без змін. Колегія суддів апеляційної інстанції зазначила, що слідчий суддя застосував стосовно особи належний обмежувальний захід. Підозрюваному ОСОБА_1 змінено запобіжний захід на домашній арешт, при цьому зазначено, що слідчий суддя першої інстанції на момент розгляду клопотання дійшов правильного висновку про серйозний характер загрози для суспільного порядку протиправних діянь підозрюваного та обґрунтовано вказав на неможливість застосування більш м'якого запобіжного заходу. Однак на час розгляду апеляційної скарги виникли підстави, які засвідчили зменшення ризиків, передбачених статтею 177 КПК України.

17 березня 2016 року Вищою радою юстиції ухвалено рішення № 581/0/15-16 щодо внесення подання Президентові України про звільнення судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Наталії Юріївни з посади у зв'язку з порушенням присяги судді.

Указом Президента України від 24 вересня 2016 року № 409/2016 Гриньковську Наталію Юріївну звільнено з посади у зв'язку з порушенням присяги судді.

Статтею 85 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції від 07 липня 2010 року передбачено, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів першої та апеляційної інстанцій.

Відповідно до статті 51 цього ж Закону суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Частиною 3 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що порядок роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України визначається її регламентом.

Відповідно до підпункту 13.2.12 пункту 13.2 розділу XIII Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України розгляд питання про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності у разі подання ним заяви про відставку здійснюється у загальному порядку. Якщо на момент розгляду такого питання суддя звільнений з посади уповноваженим органом чи до Комісії надійшло повідомлення від голови суду, в якому суддя обіймав посаду, Комісія припиняє дисциплінарне провадження із зазначенням у рішенні цих обставин.

Враховуючи обставини звільнення Гриньковської Наталії Юріївни з посади судді Шевченківського районного суду міста Києва у зв'язку з порушенням присяги судді, Колегія вважає за необхідне припинити провадження у дисциплінарній справі.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 83-89, 105 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції від 07 липня 2010 року, Колегія

вирішила:

провадження у дисциплінарній справі стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Гриньковської Наталії Юріївни за зверненнями народного депутата України VII скликання Канівця О.Л. та Слободянюка Б.К. – адвоката Превіра Є.О., припинити.

Головуючий

В.Є. Устименко

Члени Комісії:

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

Ю.Г. Тітов

Т.С. Шилова